

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการประเมินโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านป่วง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จะเสนอตามขอบเขตและแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. สิ่งที่มีก่อนการดำเนินงาน จำแนกเป็น
 - 1.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 งบประมาณ
 - 1.3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์
 - 1.4 การเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงาน
2. การจัดการ จำแนกเป็น
 - 2.1 การพัฒนาโรงเรียนศูนย์ให้มีความพร้อม ได้มาตรฐาน
 - 2.2 การบริการพาหนะศูนย์
 - 2.3 การพัฒนาหลักสูตร แผนการสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
 - 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผลงานที่ได้วิจัยแล้ว มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 - 2.5 การพัฒนากระบวนการนิเทศกิจกรรม การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน
3. ผลที่เกิดขึ้น จำแนกเป็น
 - 3.1 ผลการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามหลักการของโครงการ
 - 3.2 ผลข้างเคียงหรือผลกระทบของโครงการซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ ตามลำดับ ดังนี้

1. สิ่งที่มีก่อนการดำเนินงาน

1.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ความเต็มใจของบุคลากรที่ดำเนินงานตามโครงการ

ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนร่วมศูนย์จำนวน 2 คน ตอบว่าเต็มใจ และมีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการที่เหมือนกันคือ

1. มีปัญหาเกี่ยวกับครูไม่ครบชั้นเรียน ครูบางคนต้องสอนควบชั้น ทำให้สอนได้ไม่เต็มที่

2. ขาดครูที่มีความถนัดในบางวิชา

3. โรงเรียนขนาดเล็ก ขาดอุปกรณ์การสอนที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์การสอนบางวิชา เช่น เครื่องดนตรี อุปกรณ์พลศึกษา เป็นต้น

จากการสอบถามครูผู้สอนทั้ง 15 คน ตอบว่าเต็มใจที่ปฏิบัติงานตามโครงการ โดยจำนวน 11 คนเป็นครูปฏิบัติงานที่โรงเรียนศูนย์อยู่แล้ว จำนวน 3 คน ตอบว่า มีความสนใจและเสนอตัวต่อผู้บริหาร เข้าปฏิบัติงานตามโครงการส่วนอีก 1 คน ตอบว่าได้รับคำสั่งจากผู้บริหาร

จากการสอบถามนักเรียนจำนวน 86 คน พบว่า จำนวน 84 คน หรือร้อยละ 97.67 ตอบว่า อยากเข้าร่วมโครงการ มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่ตอบว่า ไม่อยากเข้าร่วมโครงการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 69 คน พบว่า จำนวน 61 คน หรือร้อยละ 88.4 ตอบว่าเต็มใจที่จะให้นักเรียนในความปกครองเข้าร่วมโครงการจำนวน 2 คนหรือร้อยละ 2.89 ตอบว่า ไม่เต็มใจ ส่วนอีก 6 คน หรือร้อยละ 8.69 ตอบว่า อย่างไรก็ตามก็ได้

1.1.2 การจัดเตรียมวางแผนงานบุคลากร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ ตอบว่า ได้ทำการสำรวจครูที่มีความถนัดในแต่ละรายวิชา ประชุมร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนเครือข่าย ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารและบุคลากรที่ต้องการ แล้วกระจายครูให้รับผิดชอบในแต่ละรายวิชาที่แต่ละคนถนัด

ผู้บริหารโรงเรียนร่วมศูนย์ทั้งสองคน ตอบว่า มีวิธีในการให้ครูปฏิบัติตามโครงการโดยให้ครูเสนอตัวเองก่อน หากไม่มีจึงใช้การขอร้อง และออกคำสั่ง ตามลำดับ

จากเกณฑ์การประเมินสิ่งที่มีก่อนการดำเนินงานในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ทั้ง 7 ข้อในด้าน ความเต็มใจของผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ ผู้บริหารโรงเรียนร่วมศูนย์ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีการจัดเตรียมวางแผนงานบุคลากรเพื่อให้เพียงพอสำหรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

1.2 งบประมาณ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์ พบว่า ก่อนดำเนินงาน ศูนย์ได้รับงบประมาณด้านการจัดยานพาหนะสำหรับนักเรียนทุกคนที่เดินทางจากโรงเรียนบ้านหนองบัว และโรงเรียนบ้านคอนมูล ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมศูนย์ มายังโรงเรียนศูนย์ ในส่วนงบประมาณด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ และด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติม

จากเกณฑ์การประเมินสิ่งที่มีก่อนการดำเนินงานในด้านงบประมาณจำนวน 3 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ ในเรื่อง การได้รับงบประมาณการจัดยานพาหนะสำหรับนักเรียนทุกคนที่เดินทางจากโรงเรียนเดิมมาโรงเรียนศูนย์ทั้งไปและกลับ สภาพการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์ ได้แก่การ ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากการจัดสรรปกติในการจัดการเรียนการสอนและการได้รับงบประมาณค่าอาคารเรียนอาคารประกอบเพิ่มเติมเพียงพอสำหรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

1.3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์

ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ ตอบว่า ก่อนดำเนินงานไม่ได้รับสื่อ วัสดุการสอนหรืออุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จัดสรรเพิ่มเติมในรูปแบบของศูนย์ แต่ได้รับจากการจัดสรรปกติของโรงเรียนบ้านปวงเท่านั้น และมีการจัดเก็บเป็นระบบ มีครบทุกกลุ่มประสบการณ์ อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

สำหรับโต๊ะ เก้าอี้ของนักเรียน ก่อนดำเนินโครงการมีไม่เพียงพอ แต่คณะดำเนินงานได้นำมาจากโรงเรียนร่วมศูนย์ในบางส่วน และได้ทำเรื่องขอยืมจากโรงเรียนใกล้เคียง

จากเกณฑ์การประเมินสิ่งที่มีก่อนการดำเนินงานในด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 5 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 3 ข้อ ในเรื่อง การมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพียงพอที่จะรองรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น มีสื่อการสอนครบทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพ มีการจัดเก็บสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเป็นระบบ สภาพการดำเนินงานโครงการ ไม่บรรลุเกณฑ์ 2 ข้อ ในเรื่องที่ไม่ได้รับสื่ออุปกรณ์การสอนที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเตรียมรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น และไม่มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอสำหรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

1.4 การเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงาน

ในการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงานนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์และการสำรวจจากบันทึกประชุมของโรงเรียนบ้านหนองบัวและโรงเรียนบ้านดอนมูลพบว่าคณะทำงานมีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้เข้าใจถึงเหตุผลของการดำเนินงาน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนนั้น พบว่า ในระยะแรกมีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจก็ใช้วิธีการให้นักเรียนทดลองเข้ามาเรียนชั่วคราวจนนักเรียนติดเพื่อนและโรงเรียนศูนย์ ไม่อยากกลับคืนโรงเรียนเดิมอีก ทั้งนี้พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ โรงเรียนบ้านหนองบัวได้มีการประชุมผู้ปกครองให้ทราบถึง 3 ครั้ง โรงเรียนบ้านดอนมูลมีการประชุม ชี้แจงถึง 4 ครั้ง ในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2536

จากการสำรวจเอกสารการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ และมอบหมายงานให้รับผิดชอบชัดเจน การประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ได้แพร่ควาร่วมกับการประชุมครูประจำเดือนของโรงเรียนบ้านปวง ซึ่งมีการเชิญผู้บริหารโรงเรียนร่วมศูนย์ เข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้งที่มีการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ ทั้งนี้ไม่พบเอกสารที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการในระดับโรงเรียน

จากเกณฑ์การประเมินสิ่งที่มีก่อนการดำเนินงานในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงานจำนวน 6 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 4 ข้อ ในเรื่อง มีการประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจเหตุผลของการดำเนินงาน มีการประชุมคณะกรรมการโครงการอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง คณะผู้ดำเนินงานมีวิธีการที่จะให้นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ เข้าร่วมโครงการด้วยความเต็มใจ คณะผู้ดำเนินงานมีวิธีการที่จะทำให้ผู้ปกครองที่ไม่ต้องการให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการเต็มใจที่จะส่งนักเรียนมาเรียนตามโครงการ การดำเนินโครงการไม่บรรลุเกณฑ์ 2 ข้อ ในเรื่อง ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการและมอบหมายงานรับผิดชอบและไม่มีกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดโครงการและจัดทำเป็นแผนโครงการในระดับโรงเรียน

2. การจัดการ

2.1 การพัฒนาโรงเรียนศูนย์ให้มีความพร้อม ได้มาตรฐาน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ พบว่า ศูนย์ไม่ได้รับอาคารเรียนหรืออาคารประกอบเพิ่มขึ้น ตามที่กำหนดไว้ในโครงการเลย มีเพียงอาคารศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ 1 หลัง ซึ่งได้รับหลังจากการดำเนินงานตามโครงการ 2 ปี สำหรับอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ ที่ดำเนินการ ใช้สถานที่ของโรงเรียนบ้านปวง ดำเนินการทั้งหมด และเพียงพอสำหรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

จากการสำรวจสภาพจริงของผู้ประเมิน พบว่า ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือเพียงพอสำหรับการค้นคว้าของนักเรียน และมีการจัดหนังสือเป็นหมวดหมู่ตามระบบของคิวอี้

ในด้านอาหารกลางวัน นักเรียนได้รับตามงบประมาณที่แต่ละโรงเรียนได้รับไม่ได้จัดสรรในลักษณะของศูนย์โรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ได้รับอาหารกลางวันเป็นไปตามเกณฑ์ที่หน่วยเหนือกำหนดไว้ เช่น บางปีได้รับร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียน เป็นต้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานพิจารณาเป็นปีไป จากการสำรวจการได้รับอาหารกลางวันของนักเรียนในโครงการ ระหว่างปีการศึกษา 2538 - 2541 แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนนักเรียนในโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณ

การสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ปีการศึกษา 2538 - 2541

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	จำนวนนักเรียนที่ได้รับอาหารกลางวัน	ร้อยละนักเรียนที่ได้รับทุนอาหารกลางวัน
2538	68	25	36.76
2539	80	24	30.00
2540	84	27	32.14
2541	90	29	32.22

จากตารางที่ 6 นักเรียนในโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้รับการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันตามเกณฑ์ที่หน่วยเหนือจัดสรรให้โดยได้รับไม่ถึง ร้อยละ 40 ของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละปี

จากเกณฑ์การประเมินเรื่องการจัดการ ในด้านการพัฒนาโรงเรียนศูนย์ให้มีความพร้อม ได้มาตรฐาน จำนวน 5 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 2 ข้อ ในเรื่อง มีอาคารเรียนอาคารประกอบเพิ่มขึ้นเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีห้องสมุดและหนังสือเพียงพอต่อการศึกษา ค้นคว้า สภาพการดำเนินงานโครงการไม่บรรลุเกณฑ์ 3 ข้อ ในเรื่อง การมีศูนย์โภชนาการและบริการสุขภาพ มีการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเพียงพอกับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น และมีศูนย์กีฬา

2.2 การบริการพาหนะศูนย์

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่มาจากโรงเรียนร่วมศูนย์ จำนวน 47 คน ตอบว่า นักเรียนทุกคนได้รับการจัดยานพาหนะ หรือได้รับค่าพาหนะในการเดินทางไปเรียน ตลอดเวลาที่เข้าร่วมโครงการ โดยโรงเรียนบ้านหนองบัวใช้วิธีการจ่ายเงินค่ารถให้นักเรียน ขณะที่โรงเรียนบ้านคอนมูลใช้วิธีการเหมาสำหรับรับส่งนักเรียนแต่ละปีการศึกษา

จากเกณฑ์การประเมินเรื่องการจัดการในด้านการบริการพาหนะศูนย์จำนวน 1 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์เนื่องจากการจัดยานพาหนะและให้ค่าพาหนะแก่นักเรียนที่เดินทางมาโรงเรียนทั้งไปและกลับ

2.3 การพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

จากการสำรวจสภาพจริงของผู้ประเมินในเรื่องการบริหารการเรียนการสอนของศูนย์ พบว่า ไม่เป็นไปตามลักษณะโครงสร้างที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของโครงการ คือ ไม่มีศูนย์ภาษา ศูนย์สื่อการเรียน และศูนย์ฝึกอาชีพ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณในการก่อสร้าง แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว นักเรียนได้รับการฝึกฝนในชั่วโมงเรียนในแต่ละวิชา เช่น ในชั่วโมงภาษาอังกฤษก็ได้ฝึกฝนด้านภาษาในห้องปฏิบัติการทางภาษา ในชั่วโมงวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ก็ได้รับการฝึกอาชีพ เป็นต้น ในด้านศูนย์สื่อการเรียนนั้น ได้ใช้ส่วนหนึ่งของห้องพัสดุ เป็นมุมเก็บวัสดุสื่อการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ

จากการสอบถามของผู้ประเมิน พบว่า

จากครูผู้สอนทั้งหมด 15 คน มีครูจำนวน 12 คน หรือร้อยละ 80 ระบุว่าใช้สื่อการสอนจากวัสดุท้องถิ่นที่ผลิตขึ้นเอง ในกิจกรรมการสอน

นักเรียนทั้งหมด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ตอบว่าได้เรียนจากผู้มีความรู้ที่นอกเหนือจากครูผู้สอน โดยระบุว่าที่เรียน คือ วิชาดนตรี ศิลปะ การงานพื้นฐานอาชีพ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พระพุทธศาสนา

จากการสำรวจสภาพจริง พบว่า ครูผู้สอนทั้งจำนวน 15 คน มีบันทึกการสอนและกำหนดการสอน ครูจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีแผนการสอนที่เป็นปัจจุบัน ครูจำนวน 3 คน ใช้แผนการสอนของปีการศึกษาที่ผ่านมา ส่วนอีก 2 คน ใช้แผนการสอนสำเร็จรูปของสำนักพิมพ์ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

จากเกณฑ์การประเมินเรื่องการจัดการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ข้อ พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์จำนวน 3 ข้อ ในเรื่องมีการนำวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาร่วมให้ความรู้กับนักเรียนในโครงการ มีการนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำสื่อการสอน และครูผู้สอนตามโครงการมีการจัดกำหนดการสอน แผนการสอนและบันทึกการสอน สภาพการดำเนินงานโครงการไม่บรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ ในเรื่องการบริหารการเรียนการสอนของศูนย์โรงเรียนเป็นไปตามลักษณะโครงสร้างที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของโครงการ (มีศูนย์ภาษา ศูนย์สื่อการเรียน ศูนย์ฝึกอาชีพ)

2.4 การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อเพิ่มการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่และผลงานที่วิจัยแล้วมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการสอบถามครูผู้สอนจำนวน 15 คน พบว่า ครูจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 86.67 ตอบว่า ใช้เทคโนโลยีช่วยในการสอน ซึ่งได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ วีดีทัศน์

ครูจำนวน 2 คน หรือร้อยละ 13.33 ตอบว่า มีการนำวิธีการวิจัยมาใช้ในการสอน คือวิชา สร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และวิชาซ่อมเสริม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากเกณฑ์การประเมินเรื่องการจัดการ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่และผลงานที่ได้วิจัยแล้วมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จำนวน 2 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ในเรื่อง มีวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ช่วยในการเรียนการสอน (เช่น คอมพิวเตอร์) และมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.5 การพัฒนากระบวนการนิเทศกิจกรรม การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน

2.5.1 การนิเทศภายใน

จากการสำรวจเอกสารการนิเทศภายในของครูจำนวน 15 คนพบว่าจำนวน 11 คน หรือร้อยละ 73.33 มีเอกสารการนิเทศภายใน และผู้บริหารตอบว่า การนิเทศภายในของศูนย์ยังทำไม่เป็นระบบ

2.5.2 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของโรงเรียน เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เอกสารธุรการในชั้นเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารของทั้งสามโรงเรียน

จากเกณฑ์การประเมินเรื่องการจัดการ ในเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศกิจกรรม การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน จำนวน 2 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ ในเรื่อง มีการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด สภาพการดำเนินงานโครงการที่ไม่บรรลุเกณฑ์ในเรื่อง การนิเทศภายในอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

3. ผลที่เกิดขึ้น

3.1 ผลการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามหลักการของโครงการ

3.1.1 ความเสมอภาคในโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้

จากการสอบถามนักเรียน จำนวน 86 คน พบว่า ทุกคน หรือร้อยละ 100 ตอบว่า ได้เรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มากกว่าอยู่ในโรงเรียนเดิม

ครูจำนวน 11 คน หรือร้อยละ 73.33 ตอบว่า การสอนตามรูปแบบใหม่ดีกว่ารูปแบบเดิม เพราะสามารถจัดกิจกรรมได้ดีกว่า จำนวนนักเรียนมากกว่าสามารถแบ่งกลุ่มได้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากกว่ารูปแบบเดิม

3.1.2 คุณภาพของนักเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเดิม

จากผลการสอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดความรู้ของเขตการศึกษา 8 นำมาวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มวิชาทักษะ ได้แก่ วิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่เรียนตามโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่ได้เรียนตามโครงการนี้ ภายในกลุ่มโรงเรียนบ้านปวง ได้ผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าร้อยละของผลการสอบวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนบ้านปวง ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2541

วิชา	โรงเรียนในโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียน	โรงเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียน
ภาษาไทย	64.02	58.05
คณิตศาสตร์	61.47	68.37
รวม	62.75	63.21

จากตาราง 7 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองจัดศูนย์โรงเรียน วิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการแต่วิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการ และในกลุ่มวิชาทักษะผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการต่ำกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการ

3.1.3 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเดิม

จากข้อมูลของฝ่ายการเงินโรงเรียน เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนพบว่า ได้รับตามปกติที่เคยได้รับสำหรับงบประมาณส่วนที่ลดลง คือ งบประมาณสิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารถาวรของโรงเรียนร่วมศูนย์ ซึ่งไม่ได้รับเลยในระยะตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ

จากเกณฑ์การประเมินด้านผลที่เกิดขึ้น ในเรื่องผลการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามหลักการของโครงการ จำนวน 7 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานโครงการบรรลุเกณฑ์ 4 ข้อ ในเรื่อง นักเรียนทุกคนได้เรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เรียนรู้ครบทุกกลุ่มประสบการณ์ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์อย่างเต็มใจ จำนวนนักเรียนเข้ามาเรียนตาม

โครงการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี สภาพการดำเนินงานโครงการที่ไม่บรรลุเกณฑ์มี 3 ข้อ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นกว่าการจัดตามรูปแบบเดิม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสามารถทำได้ดีกว่ารูปแบบเดิม และการลงทุนของนักเรียนต่อหัวลดลง

3.2 ผลข้างเคียง หรือผลกระทบของโครงการ

3.2.1 อัตราการขาดเรียน

จากการสำรวจเอกสารประจำชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านปวง โรงเรียนบ้านดอนมูล และโรงเรียนบ้านหนองบัว ก่อนเริ่มดำเนินการ 3 ปี (ปีการศึกษา 2534 - 2536) และหลังเริ่มดำเนินการ 3 ปี (ปีการศึกษา 2537 - 2539) พบว่าอัตราการขาดเรียนของนักเรียน ดังตาราง 8

ตาราง 8 อัตราการขาดเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านปวง โรงเรียนบ้านดอนมูล และโรงเรียนบ้านหนองบัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ปีการศึกษา 2534 – 2539

ระยะเวลา	รวมจำนวนนักเรียน	รวมขาดเรียน (วัน)	ขาดเรียนโดยเฉลี่ย
ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	171	32	0.187
หลังเริ่มดำเนินโครงการ	205	35	0.171

จากตาราง 8 ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ นักเรียนทั้งหมด 171 คน ขาดเรียนรวม 32 วัน ขาดเรียนโดยเฉลี่ย 0.187 หลังเริ่มดำเนินโครงการ นักเรียนทั้งหมด 205 คน ขาดเรียนรวม 35 วัน ขาดเรียนโดยเฉลี่ย 0.171 ซึ่งถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3.2.2 อัตราการเรียนต่อ

จากการสำรวจเอกสารประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านปวง โรงเรียนบ้านดอนมูล และโรงเรียนบ้านหนองบัว ก่อนเริ่มดำเนินการ 3 ปี (ปีการศึกษา 2534 - 2536) และหลังเริ่มดำเนินการ 3 ปี (ปีการศึกษา 2537 - 2539) พบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียน เป็นดังตาราง 9

ตาราง 9 การเรียนต่อของนักเรียนโรงเรียนบ้านปาง โรงเรียนบ้านดอนมูล และ
โรงเรียนบ้านหนองบัว ปีการศึกษา 2534-2539

ระยะเวลา	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่เรียนต่อ	ร้อยละ
ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	61	59	96.72
หลังเริ่มดำเนินโครงการ	64	64	100

จากตาราง 9 อัตราการเรียนต่อของนักเรียนก่อนดำเนินโครงการมีนักเรียนเรียนต่อ ร้อยละ 96.2 หลังดำเนินโครงการ นักเรียนเรียนต่อคิดเป็น ร้อยละ 100

3.2.3 อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียน

จากการสำรวจเอกสารประจำชั้น พบว่า ระหว่างปีการศึกษา 2534 - 2541 ทุกโรงเรียนไม่พบอัตราการสอบตกซ้ำชั้น ทั้งนี้ จากการสอบถามฝ่ายวิชาการของโรงเรียนได้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน มีการประเมินผลขณะเรียนด้วย ทั้งนี้หากครูพบว่านักเรียนยังบกพร่องในเรื่องใดก็ทำการสอนซ่อมเสริม แก่ใจส่วนที่นักเรียนยังขาดทำให้นักเรียนไม่มีการสอบตกซ้ำชั้น

3.2.4 ครู

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ ในเรื่องความสามัคคีของคณะครูที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า การดำเนินงานตามโครงการมีผลดี ทำให้คณะครูมีความสามัคคีกันมากขึ้น รู้จักร่วมกันคิดร่วมกันทำมากขึ้น มีขวัญกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

ในด้านการขอย้ายของครูนั้น จากการสอบถามครูผู้สอน จำนวน 15 คน พบว่า มีครูเพียง 3 คน หรือร้อยละ 20 ตอบว่า ไม่ขอย้าย เนื่องจากเหตุผลว่า มีบ้านอยู่ในท้องถิ่น และชอบที่จะสอนที่โรงเรียนเดิม

3.2.4 ชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 69 คน พบว่า ผู้ปกครอง 27 คน หรือร้อยละ 39.13 ตอบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านเปลี่ยนไป เนื่องจากมีความร่วมมือกันมากขึ้น

3.2.5 นักเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 69 คน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน หลังจากเข้าร่วม โครงการเกี่ยวกับพฤติกรรมแต่ละด้าน ได้ผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ร้อยละของผู้ปกครองที่มีความเห็นว่า นักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในแต่ละพฤติกรรม หลังจากเข้าร่วมโครงการ

พฤติกรรม	จำนวนผู้ปกครองที่เห็นว่ามีพฤติกรรมดีขึ้น	ร้อยละ
1. การช่วยงานบ้าน	50	72.46
2. ความมีระเบียบวินัย	53	76.81
3. ความขยันเรียน	51	73.91
4. การเอาใจใส่การเรียน	50	72.46
5. การพัฒนาสังคม	63	91.30
6. ความประพฤติ	43	62.32

จากตาราง 10 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า พฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้นเมื่อเข้าร่วมโครงการ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทางสังคม มีผู้ปกครองเห็นว่าดีขึ้นถึงร้อยละ 91.30 ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองได้ทราบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่านักเรียนในความปกครองตนควรมีพฤติกรรมดีขึ้นมากกว่านี้

ผลข้างเคียงหรือผลกระทบของโครงการมีเกณฑ์ทั้งหมด 17 ข้อ สภาพการดำเนินงานโครงการที่บรรลุเกณฑ์มี 5 ข้อ ได้แก่ อัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพิ่มขึ้น อัตราการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนลดลง สร้างความสามัคคีในคณะครูทั้งในโรงเรียนและต่างโรงเรียน

ครูมีขวัญ และกำลังใจเพิ่มขึ้น และครูสามารถนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างเต็มที่ เช่น การคัดเลือกตัวแทนของโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ และนักเรียนมีพฤติกรรมด้านการพัฒนาทางสังคมดีขึ้น สภาพการดำเนินงานโครงการที่ไม่บรรลุเกณฑ์มี 12 ข้อ ได้แก่ อัตราการขาดเรียนของนักเรียนลดลง อัตราการขอย้ายของครูลดลง นักเรียนมีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ชุมชนมีความรักความเข้าใจกันระหว่างหมู่บ้านเพิ่มขึ้น นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬาสี กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมากกว่าอยู่ในโรงเรียนเดิม และพฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในเรื่องต่อไปนี้ ความมีระเบียบวินัย ความขยันเรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียน และความประพฤติ